

รู้ภาษีรู้หัก ณ ที่จ่าย

ตอนที่ 1

ใกล้จะสิ้นปี 2558 แล้ว สำหรับในทางกรมสรรพากรไม่ใช่แค่จะสิ้นปีปฏิทินอย่างเดียว แต่จะเป็นช่วงเวลาของการสิ้นปีภาษีของผู้มีหน้าที่หัก ณ ที่จ่าย หรือผู้จ่ายเงินได้ ที่จะต้องทำหน้าที่ดำเนินการปรับปรุงการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ของพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงาน ซึ่งในที่นี่จะเรียกว่าผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ผู้มีเงินได้ จะต้องจัดทำแบบแจ้งรายการเพื่อการหักลดหย่อน (ล.ย.01) ให้แก่ผู้จ่ายเงินได้ เพื่อการคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายได้อย่างถูกต้องตามรายการค่าลดหย่อนต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง วารสารสรรพากร จึงขอนำคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 96/2543 เรื่อง การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (1) แห่งประมวล รัษฎากร กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งสรุปสาระสำคัญพร้อมยกตัวอย่างวิธีการคำนวณ ในกรณีต่างๆ มาพอสังเขป ได้ดังนี้

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50(1) แห่งประมวล รัษฎากร กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร (เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน ฯลฯ) แต่ไม่รวมถึงเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานให้ปฏิบัติดังนี้

1

ให้คำนวณหาจำนวนเงินได้พึงประเมินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี โดยให้นำเงินได้ พึงประเมินที่จ่ายแต่ละคราวคูณด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย (ต่อปี) ดังนี้

- กรณีจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน ให้คูณด้วย 12
- กรณีจ่ายค่าจ้างเดือนละ 2 ครั้ง ให้คูณด้วย 24
- กรณีจ่ายค่าจ้างเป็นรายสัปดาห์ ให้คูณด้วย 52

การจ่ายเงินได้พึงประเมินให้แก่ผู้มีเงินได้ซึ่งเข้าทำงานระหว่างปีให้ผู้นั้นจ่ายเงินได้พึงประเมินที่จ่ายแต่ละคราวในปีที่เข้าทำงานด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายจริงสำหรับปีนั้น เช่น เข้าทำงานวันที่ 1 เมษายน และกำหนดจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน จำนวนคราวที่จะต้องจ่ายสำหรับปีที่เข้าทำงานจะเท่ากับ 9 เดือน

- 2 ให้นำจำนวนเงินได้พึงประเมินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปีตาม (1) มาคำนวณตามเกณฑ์ในมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร กล่าวคือ นำมาหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และคำนวณตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาเป็นเงินภาษีทั้งสิ้น

การคำนวณหักค่าลดหย่อน ให้คำนวณตามที่มีผู้มีเงินได้ได้แจ้งไว้พร้อมแนบสำเนาหลักฐานแสดงสิทธิในค่าลดหย่อนตามแบบ ล.ย.01 (แบบแจ้งรายการเพื่อการหักลดหย่อน) ทั้งนี้ ให้คำนวณหักค่าลดหย่อนได้ตามที่มีผู้มีเงินได้ได้แจ้งไว้ตั้งแต่ต้นปีที่เริ่มหักภาษี ณ ที่จ่าย ไม่ว่าจะจ่ายค่าลดหย่อนนั้นในเดือนใดของปีก็ตาม เว้นแต่ค่าลดหย่อนเงินบริจาคให้คำนวณหักได้เมื่อมีการจ่ายเงินบริจาคจริงเท่านั้น

กรณีผู้มีเงินได้ได้แจ้งเปลี่ยนแปลงรายการค่าลดหย่อนระหว่างปี ให้คำนวณหักค่าลดหย่อนตามที่มีผู้มีเงินได้ได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้น

- 3 ให้นำจำนวนเงินภาษีทั้งสิ้นที่คำนวณได้ตาม (2) มาหารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย (ต่อปี) ตาม (1) ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้หักเป็นเงินภาษี ณ ที่จ่าย ในแต่ละคราวที่จ่ายเงินนั้น

ถ้าการหารด้วยจำนวนคราวไม่ลงตัวเหลือเศษเท่าใด ให้เพิ่มเงินเท่าจำนวนที่เหลือเศษนั้นรวมเข้ากับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้ครั้งสุดท้ายในปีนั้น เพื่อให้ยอดเงินภาษีที่หักรวมทั้งปีเท่ากับจำนวนภาษีที่ต้องเสียทั้งปี

ตัวอย่างที่ 1 กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินเป็นรายเดือน เดือนละเท่าๆ กันตลอดปีภาษี ในปีภาษี 2558 นายธนรัฐ ได้รับเงินเดือนๆ ละ 65,000 บาท นายธนรัฐ ได้แจ้งสถานะหักลดหย่อนไว้ดังนี้

- ภรรยา ไม่มีเงินได้ และบุตรกำลังศึกษา 2 คน
- จ่ายเบี้ยประกันชีวิตในเดือนกรกฎาคม 2558 จำนวน 80,000 บาท
- จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมฯ ที่จะต้องจ่ายทั้งปี จำนวน 100,000 บาท

วิธีการคำนวณ

เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี = $65,000 \times 12$ = 780,000 บาท

หัก ค่าใช้จ่าย (40 % ไม่เกิน 60,000 บาท) = 60,000 บาท

คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย = 720,000 บาท

หัก ค่าลดหย่อนส่วนตัว 30,000 บาท

ค่าลดหย่อนคู่สมรส 30,000 บาท

ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา 2 คน 34,000 บาท

ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต 80,000 บาท

ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมฯ 100,000 บาท = 274,000 บาท

คงเหลือเงินได้สุทธิ = 446,000 บาท

ภาษีเงินได้ทั้งปี = 22,100 บาท

$(300,000 - 150,000 = 150,000 \times 5 \%) + (146,000 \times 10 \%)$

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ละเดือน (22,100 หาร 12 เดือน) = 1,841.66 บาท

เหลือเศษ = 0.006 บาท

จำนวนเงินที่เหลือเศษให้รวมกับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้

ครั้งสุดท้ายในเดือนธันวาคม = $1841.66 + (0.006 \times 12)$ = 1841.74 บาท

สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของ นาย ธนรัฐ

เดือนมกราคม – พฤศจิกายน เดือนละ = 1841.66 บาท

เดือนธันวาคม = 1841.74 บาท

- กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินได้พึงประเมินที่จ่ายระหว่างปี ให้คำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายใหม่ทุกคราว ตามวิธีการ (1) – (3)

ตัวอย่างที่ 2 กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินได้พึงประเมินที่จ่ายระหว่างปีภาษี จากตัวอย่างที่ 1 นายธนรัฐ ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 เป็นเดือนละ 75,000 บาท ผู้จ่ายเงินได้ต้องคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายดังนี้

วิธีคำนวณ

เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี = $75,000 \times 12$ = 900,000 บาท

หัก ค่าใช้จ่าย (40 % ไม่เกิน 60,000 บาท) = 60,000 บาท

คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย = 840,000 บาท

หัก ค่าลดหย่อนส่วนตัว 30,000 บาท

ค่าลดหย่อนคู่สมรส 30,000 บาท

ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา 2 คน 34,000 บาท

ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต 80,000 บาท

ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมฯ 100,000 บาท = 274,000 บาท

คงเหลือเงินได้สุทธิ = 566,000 บาท

ภาษีเงินได้ทั้งปี = 37,400 บาท

$(300,000 - 150,000 = 150,000 \times 5\%) + (200,000 \times 10\%) + (66,000 \times 15\%)$

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ละเดือน (37,400 หาร 12 เดือน) = 3,116.66 บาท

การปรับปรุงการหักภาษี ณ ที่จ่าย ดังนี้

ภาษีที่ต้องเสียทั้งปีจากเงินได้ที่ได้รับจริง = 25,100 บาท

(เงินเดือน ๆ ละ 65,000 บาท = 9 เดือน และเดือนละ 75,000 บาท = 3 เดือน)

ภาษีเงินได้ที่ต้องหัก ณ ที่จ่าย และนำส่งไว้แล้ว = 22,908.26 บาท

(ตั้งแต่เดือนมกราคม – พฤศจิกายน = $1841.66 \times 9 + 3166.66 \times 2$)

เป็นภาษีที่ต้องหัก ณ ที่จ่าย ในเดือนธันวาคม $(25,100 - 22,908.26) = 2,191.74$ บาท

สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของ นายธนรัฐ

เดือนมกราคม – กันยายน เดือนละ = 1,841.66 บาท

เดือนตุลาคม – พฤศจิกายน เดือนละ = 3,166.66 บาท

เดือนธันวาคม = 2,191.74 บาท

จะเห็นว่าวิธีการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ไม่มีอะไรยุ่งยากและซับซ้อน แต่เนื่องจากการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีหลายเงื่อนไข เช่น มีการเปลี่ยนแปลงรายได้พึงประเมินระหว่างปี หรือนายจ้างออกภาษีแทนให้ ซึ่งมีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกัน โปรดติดตามตอนที่ 2 ในฉบับหน้า